

УДК 611 - 092: 378. 147

**ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ БІОПСІЙНО-СЕКЦІЙНОГО КУРСУ
ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ**

Е.М. Александрова, І.Ю. Олійник, І.С. Давиденко, І.Ф. Курченко
Буковинська державна медична академія

**PROBLEMS CONCERNED TO FOREIGN STUDENTS OF TEACHING
BIOPSY-AUTOPSY COURSE**

E.M. Alexandrova, I.Yu. Oliynyk, I.S. Davydenko, I.F. Kurchenko
Bukovinian State Medical Academy

В аспекті навчання іноземних студентів – вихідців із країн з різними медико-соціальними, релігійними і правовими особливостями охорони здоров'я, пропонується внести відповідні зміни в нині діючу програму з біопсійно-секційного курсу, яка повністю орієнтована на потреби охорони здоров'я України.

In the aspect of training foreign medical students that come from countries with different medicolegal, social, religious and juridical peculiarities of public health care are proposed for discussion the corrections, that could be made in the current educational program in biopsy-autopsy course to reflect the needs of the Medical service in Ukraine.

Вступ. Прогрес медицини все більшою мірою визначається взаємодією різних її дисциплін. Особливе місце в цьому відношенні займає патологічна анатомія. Але вузьке тлумачення практичних завдань патологічної анатомії, як прикладної клінічної дисципліни, під час складання навчальної програми не тільки перешкоджає якості викладання. На наш погляд, це особливо стосується програми з біопсійно-секційного курсу, яка методично не зорієнтована для роботи з іноземними студентами.

Основна частина. Патологічна анатомія сьогодні – єдина медична дисципліна, в програмі якої передбачено викладання практично всіх основних нозологічних форм, які в наступному вивчаються на різних профільних кафедрах. На практичному (біопсійно-секційному) курсі програма клініко-анатомічних розглядів переважно визначається тематикою чергової секції трупа. Попередня підготовка студентів, для конкретного клініко-анатомічного розгляду, із зрозумілих причин, не передбачається. Тому очевидна необхідність серйозної уваги до якості підготовки студентів під час V та VI семестрів. В той же час курс патологічної анатомії захворювань розглядається в недопустимо вузьких часових рамках і не може бути достатньо інтегрованим з програмами навчання на відповідних

профільних кафедрах, оскільки вивчення нозології пропонується студентам III курсу, які займаються в цей період часу тільки пропедевтикою.

В програмі біопсійно-секційного курсу лише 2 години відводиться роботі в патогістологічній лабораторії з біопсійним матеріалом, що не дає студентам можливості спостерігати найбільш актуальний і практичний аспект клінічної патології, а саме – прижиттєву динаміку хвороби віддзеркалюваної в морфології, розуміння якої є базою в логіці побудови діагнозу.

Важливе місце в діючій програмі з біопсійно-секційного курсу займають питання практичної організації і функціонування патологоанатомічної служби, ведення специфічної документації, організації клініко-анатомічних конференцій (та ін.) в аспекті відповідних законодавчих положень охорони здоров'я України. Добре відомо, що медицина функціонує в різних умовах національно-релігійного і соціального характеру, притаманних життю різних народів, що особливо проявляється в ставленні до померлого та процесу поховання, чим визначаються параметри функціонування патологоанатомічної служби в різних країнах. В зв'язку з зазначеним виникає необхідність внести корективи в програму біопсійно-секційного курсу, які підпорядковані потребам вітчизняної структури охорони здоров'я, з практичною дієвістю охорони здоров'я іноземних (в нашому випадку, арабських) країн, де пато-

© Е.М. Александрова, І.Ю. Олійник, І.С. Давиденко, І.Ф. Курченко, 2002

логоанатомічна служба, як така, практично пов'язана лише з патогістологічним дослідженням клінічного матеріалу.

Зрозуміло, що вивчення з цим контингентом студентів положень Закону про охорону здоров'я та наказів МОЗ України, які регламентують правила організації гістологічного дослідження біопсійно-операційного та акушерського матеріалу організації та проведення патологоанатомічного розтину померлих – навряд чи є доцільним.

Методично і практично не виправданим є включення в програму навчання іноземних студентів занять з самостійним оформленням документів, пов'язаних з клінічною констатацією смерті померлих, засвоєнням правил заповнення і видачі лікарського свідоцтва про смерть за даними історії хвороби і матеріалами розтину.

В зв'язку з викладеним, ми, "в ході навчання", вносимо необхідні поправки в планування тем занять з секційного курсу для іноземних студентів. Зокрема, педагоги нашої кафедри звернули увагу на явну зацікавленість іноземних студентів до прижиттєвої клінічної морфології (біопсії). За рахунок скорочення часу, відведеного на вивчення законодавчих положень України і заповнення документації, нами практикується збільшення об'єму біопсійного матеріалу, який вивчається іноземними студентами. Їм запропоновані для самостійного описання (після відповідного обговорення зі спрямуванням на суть змін в препараті) найбільш часті випадки з практики біопсій: апендицити, варіанти туберкульозного лімфаденіту, зрілі пухлини із мезенхіми та епітелію, добре диференційовані раки, деякі лімфоми – тобто процеси, котрі, як підказує нам наш досвід роботи в різних країнах Африки та Південно-Східної Азії, є найбільш поширеними.

Слід відмітити, що під час демонстрації біопсій нами широко використовується можливість обговорення зі студентами структурних змін на різних

стадіях розвитку захворювань людини. Це дозволяє майбутньому спеціалісту оцінювати прижиттєву динаміку клінічної морфології, яка визначає можливості різноманітних клініко-анатомічних проявів одного і того ж процесу залежно від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів. Велика увага при цьому приділяється логіці формулювання діагнозу.

Таким чином, ми вважаємо, що для іноземних студентів необхідно збільшити кількість годин, відведених на біопсійний курс. Знання, які програмуються цим розділом навчальної програми, є для іноземного студента мотивованими і перспективними з позицій їх практичного використання на батьківщині.

Одночасно з біопсіями, і навіть до біопсії, за кордоном прийнято проводити цитологічне дослідження відбитків (особливо для шийки матки, бронхів, молочної залози та ін.). На жаль, такого роду заняття діючою програмою не заплановані, мабуть, через вкрай недостатню кількість планованих годин.

Власне біопсійний курс наочно дає зрозуміти студентам IX, X семестрів, що знання морфології патологічних процесів необхідні для лікаря будь-якої спеціалізації (педіатра, хірурга, терапевта, акушера-гінеколога, офтальмолога, інфекціоніста та ін.). Добре відомо, що функціональний аналіз процесів, які розвиваються в хворому організмі в усіх своїх ланках і на всіх рівнях, тісно переплітається з морфологічним і тим самим перетворюється в єдиний синтетичний метод пізнання процесів життєдіяльності в нормі і при патології.

Висновок. Визріла зовсім очевидна необхідність створення єдиної коректної програми з біопсійно-секційного курсу з врахуванням традиційних особливостей завдань та функціонування служб патології в тих країнах, громадяни яких отримують медичну освіту в Україні.